

Ako zvolať zhromaždenie

Ako občania máme právo pokojne sa zhromažďovať. Zhromaždením sa rozumie verejne prístupné stretnutie ľudí, ktorého cieľom je využívanie slobody prejavu a iných ústavných práv, šírenie informácií a názorov alebo účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk. Toto právo možno obmedziť, len ak je to nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti, majetku alebo pre bezpečnosť štátu. Čo je dobré vedieť pred zvolaním zhromaždenia? Treba naň povolenie? Kedy môže byť zhromaždenie rozpustené alebo zakázané? Tento manuál vám poskytne dôležité informácie, ktoré by ste mohli potrebovať.

(Manuál bol aktualizovaný v novembri 2021)

Základný manuál

Čo treba vedieť pred zvolaním zhromaždenia

Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať. Toto právo možno obmedziť, len ak je to nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti, majetku alebo pre bezpečnosť štátu. Bolo tomu tak napríklad počas pandémie, keď bol dočasne vyhlásený núdzový stav.

Zhromaždenie sa nesmie podmieňovať povolením. Konanie zhromaždenia stačí iba vopred oznámiť obci alebo mestu (v Bratislave a Košiciach príslušnej mestskej časti).

Zhromaždenie môže zvolať občan starší ako 18 rokov, skupina osôb alebo právnická osoba, ak má sídlo, podnik alebo organizačnú zložku v SR, vrátane zahraničnej právnickej osoby.

Obec (mesto) môže výnimočne a len za podmienok uvedených v zákone zhromaždenie zakázať alebo nariadiť jeho rozpustenie. V takom prípade sa zvolávateľ môže účinne brániť na súde.

Súd má povinnosť rozhodnúť o oprávnenosti takéhoto kroku do troch dní.

Zhromaždenia sa nesmú konať v okruhu 50 m od Národnej rady SR alebo od miest, kde rokuje národná rada alebo jej výbory. Podobne v čase zasadania ústavného súdu sú zakázané zhromaždenia za účelom pôsobenia na jeho rozhodovanie, a to v okruhu 100 m od budovy ústavného súdu alebo miesta, kde tento súd pojednáva.

Oznámenie zhromaždenia

Zvolávateľ je povinný najmenej päť dní pred zhromaždením písomne oznámiť konanie zhromaždenia obci, na území ktorej sa má zhromaždenie konať. Oznámenie v kratšej lehote úrad môže (a nemusí) prijať. V prípade, že úrad oznámenie neprijme a zhromaždenie by sa napriek tomu uskutočnilo, išlo by o neoznámené zhromaždenie a zvolávateľ by sa dopustil priestupku (v prípade fyzickej osoby, s pokutou do 165 eur) alebo správneho deliktu (pri právnickej osobe, s pokutou do 663 eur) proti zhromažďovaciemu právu.

Oznámenie o konaní zhromaždenia musí obsahovať tieto údaje:

- účel zhromaždenia, deň a miesto jeho konania, čas začatia a predpokladaný čas jeho ukončenia,
- predpokladaný počet účastníkov zhromaždenia,
- opatrenia, ktoré zvolávateľ urobí, aby sa zhromaždenie konalo v súlade so zákonom (ako napríklad počet usporiadateľov, spôsob ich označenia, a pod.)
- východiskové miesto, trasu sprievodu a miesto ukončenia ak má ísť o pouličný sprievod,
- meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko zvolávateľa, pri právnickej osobe jej názov, sídlo a meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený vo veci konať v jej mene,
- meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený konať v zastúpení zvolávateľa,
- ak sa má zhromaždenie konať pod šírým nebom mimo verejných priestranstiev (rozumejú sa tým priestory prístupné bez obmedzenia), je zvolávateľ povinný k oznámeniu priložiť súhlas toho, kto je vlastníkom, prípadne užívateľom pozemku.

Ak chýba niektorý z týchto údajov alebo ak sú údaje nepresné, úrad na to zvolávateľa čo najskôr upozorní. Oznámenie sa považuje za platné až po odstránení nedostatkov, pričom zvolávateľ musí mať na pamäti zachovanie 5 dňovej oznamovacej lehoty

Naopak, povinnosť oznámenia sa na vás nevzťahuje, ak organizujete stretnutie vo svojom obydli; na základe menovitej pozvánky v uzavretých priestoroch; ak ako právnická osoba usporiadate zhromaždenie výhradne len pre svojich členov, zamestnancov, či menovite pozvané osoby a taktiež v prípade zhromaždení usporiadaných registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami vo vybraných prípadoch.

Priebeh zhromaždenia

Zvolávateľ môže účastníkov zhromaždenia pozývať ústne, písomne a dokonca aj prostredníctvom obecného rozhlasu. Obce a štátne orgány poskytujú zvolávateľovi potrebnú súčinnosť.

Zvolávateľ sám alebo prostredníctvom usporiadateľov zodpovedá za priebeh zhromaždenia. Okrem iného je zvolávateľ na požiadanie obce povinný pomáhať pri zabezpečení riadneho priebehu zhromaždenia, dbať o jeho pokojný priebeh a tiež o to, aby sa podstatne neodchyľovalo od oznámeného účelu zhromaždenia. Rovnako tak účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny zvolávateľa a usporiadateľov. Zvolávateľ je povinný zhromaždenie riadne ukončiť.

Účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny zvolávateľov a usporiadateľov. Ak hrozí, že niekto môže narušiť zhromaždenie, zvolávateľ môže požiadať obecný úrad alebo políciu o poskytnutie ochrany. Rovnako tak zvolávateľ urobí aj vtedy, ak niekto ruší zhromaždenie počas jeho konania, alebo ak sa účastníci po ukončení zhromaždenia pokojne nerozídu.

Rozpustenie zhromaždenia

Ak sa zhromaždenie koná, môže ho rozpustiť zástupca obce alebo policajt len v týchto prípadoch:

- ak bolo zakázané,
- ak zhromaždenie nebolo oznámené a nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz, napríklad sa účastníci dopúšťajú násilnosť a hrubej neslušnosti (to sa vzťahuje aj na prípady spontánnych, teda nezvolaných zhromaždení),
- ak sa oznámené zhromaždenie podstatne odchýli od oznámeného účelu takým spôsobom, že by bolo odôvodnené ho zakázať,
- ak účastníci zhromaždenia páchajú trestné činy a nápravu sa nepodarilo zaistiť inak, najmä zákrokom proti individuálnym páchatelom,
- ak sa oznámené zhromaždenie koná vo večerných hodinách a pokračuje aj po čase, kedy malo byť ukončené.

Proti rozpusteniu zhromaždenia nemožno podať odvolanie.

Proti rozhodnutiu o rozpustení zhromaždenia je možné podať iba žalobu na súd (§ 402 a nasl. Správneho súdneho poriadku).

Žalobca musí byť v konaní **zastúpený advokátom** (to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa). Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby.

Žalobu môže podať zvolávateľ zhromaždenia, ktorý tvrdí, že neboli splnené zákonné podmienky na vydanie rozhodnutia o rozpustení zhromaždenia.

Žaloba sa podáva proti orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

Žaloba musí byť podaná v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia, proti ktorému smeruje.

K žalobe musí byť pripojené napadnuté rozhodnutie.

Správny súd musí rozhodnúť o žalobe do troch dní od jej doručenia. Príslušným na rozhodnutie je krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza obec (mesto), ktorá rozhodnutie vydala.

Správny súd po preskúmaní žaloby uznesením rozhodne, či zhromaždenie bolo alebo nebolo rozpustené v súlade so zákonom, pričom uvedie aj dôvod svojho rozhodnutia.

Zákaz zhromaždenia

Zákaz zhromaždenia je veľmi vážnym obmedzením zhromažďovacieho práva a možno ho obmedziť len zo zákonom stanovených dôvodov. Obec je povinná zakázať zhromaždenie, ak:

- účel zhromaždenia, ktorý je uvedený v oznámení, smeruje k výzve popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie alebo sociálne postavenie alebo na podnecovanie nenávisťi a neznášanlivosti z týchto dôvodov,
- účel zhromaždenia smeruje k výzve dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti, prípadne inak porušovať ústavu a zákony,
- zhromaždenie sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie,
- na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať

iné podujatie, respektíve zhromaždenie a zvolávatelia sa nedohodli na úprave času konania zhromaždení (ak sa nedá určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zvolávateľov žrebovaním).

Obec okrem toho môže zakázať zhromaždenie vtedy, ak sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva (tento dôvod zákazu však môže úrad využiť len vtedy, ak sa zhromaždenie môže bez neprimeraných ťažkostí konať aj inde, bez toho, aby by sa tým zmaril účel zhromaždenia). **Obec musí o zákaze zhromaždenia rozhodnúť do 3 dní od obdržania jeho oznámenia.**

Rozhodnutie o zákaze zhromaždenia obec doručuje oznamovateľovi a v deň jeho vydania vyvesí na úradnej tabuli obce a vyhlási rozhlasom alebo iným obdobným spôsobom, prípadne aj na internetovej stránke, ak ju má obec k dispozícii.

Vyvesením na úradnej tabuli je rozhodnutie zvolávateľovi doručené. Ak obec do 3 dní od oznámenia zhromaždenia nevyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia o zákaze rozhodnutia na svojej úradnej tabuli, môže zvolávateľ zhromaždenie usporiadať.

Proti zákazu zhromaždenia nemožno podať odvolanie.

Proti rozhodnutiu o zákaze zhromaždenia je možné podať iba žalobu na súd (§ 402 a nasl. Správneho súdneho poriadku).

Žalobca musí byť v konaní **zastúpený advokátom**; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby.

Žalobu môže podať zvolávateľ zhromaždenia, ktorý tvrdí, že neboli splnené zákonné podmienky na vydanie rozhodnutia o zákaze zhromaždenia.

Žaloba sa podáva proti orgánu, ktorý rozhodnutie vydal a musí byť podaná v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia.

K žalobe musí byť pripojené napadnuté rozhodnutie.

Správny súd musí rozhodnúť o žalobe do troch dní od jej doručenia. Príslušným na rozhodnutie je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni.

Ak správny súd po preskúmaní zistí, že žaloba nie je dôvodná, uznesením ju zamietne.

Ak správny súd po preskúmaní zistí dôvodnosť žaloby, uznesením zruší rozhodnutie o zákaze zhromaždenia.

Ak správny súd zruší rozhodnutie o zákaze zhromaždenia, zvolávateľ je oprávnený zhromaždenie usporiadať podľa pôvodného oznámenia alebo do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia správneho súdu.

Rušenie zhromaždenia

V prípade dôvodnej obavy, že zhromaždenie bude rušené, zvolávateľ môže požiadať obec alebo políciu o poskytnutie ochrany zhromaždeniu.

Ak sa ktokoľvek pokúsi neoprávnene brániť inému vo využívaní zhromažďovacieho práva, môže ísť podľa intenzity zásahu buď o priestupok proti zhromažďovaciemu právu alebo dokonca o trestný čin.

Priestupku podľa § 14 ods. 2 zákona o zhromažďovaní sa dopustí ten, kto:

- neuposlúchne poriadkové opatrenia zvolávateľa alebo určených usporiadateľov zhromaždenia alebo týmto osobám bráni v plnení ich povinnosti,
- neoprávnene sťažuje účastníkom zhromaždenia prístup na zhromaždenie alebo im v tom bráni,
- ako účastník zhromaždenia má pri sebe zbraň, výbušninu alebo iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví a z okolností možno usudzovať, že sa majú použiť na páchanie násillia alebo na hrozbu násillím,
- neoprávnene vnikne do zhromaždenia,
- neprístojným správaním bráni účastníkom v splnení účelu zhromaždenia,
- bráni účastníkom zhromaždenia, aby sa pokojne rozišli,
- ako účastník zhromaždenia má zakrytú tvár spôsobom znemožňujúcim identifikáciu počas policajného zákroku a na odkrytie tváre bol vyzvaný,
- neoprávnene a úmyselne bráni inému vo výkone zhromažďovacieho práva.

O priestupku a o sankcii zaň (pokuta do výšky 165 €) rozhoduje okresný úrad, odbor všeobecnej vnútornej správy, v ktorého územnom obvode bol priestupok spáchaný. Podnet na začatie takéhoto konania môže dať ktokoľvek.

Trestného činu porušovania slobody združovania a zhromažďovania podľa § 195 Trestného zákona (č. 300/2005 Z. z.) sa dopustí ten, kto iného násillím, hrozbou násillia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy obmedzuje vo výkone jeho združovacieho alebo zhromažďovacieho práva. Za tento skutok sa môže **potrestať odňatím slobody až na 2 roky**.

Odňatím slobody až na jeden rok sa môže potrestať každý, kto sa v súvislosti so zhromaždením násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia protiví poriadkovým opatreniam zvolávateľa alebo usporiadateľov.

Trestné činy vyšetrujú vyšetrovatelia policajného zboru a na základe obžaloby prokurátora o nich rozhodujú súdy. **Podnet na začatie trestného stíhania môže dať ktokoľvek**, až vyšetrovateľ alebo prokurátor však rozhodnú, či trestné stíhanie začnú alebo nie.

Priestupku alebo trestného činu na úseku porušovania slobody združovania a zhromažďovania sa môžu dopustiť len fyzické osoby. Avšak aj právnická osoba ako zvolávateľ môže byť za porušenie právnych predpisov súvisiacich so zhromažďovaním potrestaná, ak sa dopustí iného deliktu. Ide o prípady, keď právnická osoba ako zvolávateľ zhromaždenia:

- zvolala alebo usporiadala zhromaždenie bez toho, aby si splnila oznamovaciu povinnosť,
- usporiadala zhromaždenie, ktoré bolo zakázané,
- nezabezpečila oznámený počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov,
- riadila priebeh zhromaždenia tak, že sa podstatne odchýlilo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení,

– neukončila zhromaždenie konané vo večerných hodinách v čase, ktorý určila obec, čím došlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja.

V takomto prípade konanie uskutoční príslušná obec podľa správneho poriadku a právnickej osobe môže byť uložená pokuta až do výšky 663 €. Pri ukladaní pokuty obec prihliada na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania.

Ak zhromaždenie presahuje územie obce, pôsobnosť obce vykonáva okresný úrad.

Dočasné obmedzenie zhromažďovacieho práva v čase pandémie

Napriek tomu, že právo pokojne sa zhromažďovať je jedným zo základných práv, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 druhej vety Ústavy neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné, čl. 13 ods. 2 jedným dychom dodáva, že tieto môžu byť obmedzené za ústavou ustanovených podmienok zákonom. Tým zákonom je predovšetkým ústavný zákon č. 227/2002 Z. z., ktorý stanovuje, že v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu možno obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povolením, avšak iba v nevyhnutnom rozsahu, na nevyhnutný čas a v závislosti od priebehu udalostí. Právnym základom obmedzenia zhromažďovacieho práva môže ale tiež byť § 48 ods. 4 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento splnomocňuje Úrad verejného zdravotníctva alebo regionálny úrad verejného zdravotníctva v prípade ohrozenia verejného zdravia nariadiť opatrenia, ktorými môže dôjsť k celému radu obmedzení. Tieto síce dočasne stavajú niektoré základné práva a slobody do úzadia, všeobecný záujem verejného zdravia spoločnosti je ale v takom prípade prevažujúci. Potvrdil to aj Ústavný súd v náleze vo veci sp. zn. [PL. ÚS 8/202](#), ktorý na jednu stranu potvrdil zákonné splnomocnenie úradov verejného zdravotníctva vydávať takéto vyhlášky, na druhú stranu pripomenul povinnosť riadneho zverejnenia týchto vo vestníku vlády a tiež ich preskúmateľnosť v konaní o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom podľa čl. 125 ústavy.

Ďalšie informácie

Vzory, odkazy, predpisy

Nižšie nájdete praktické vzory podaní, súvisiace právne predpisy a užitočné odkazy k téme *Ako zavolať zhromaždenie?* Vzory podaní vám môžu pomôcť v komunikácii so štátnymi orgánmi. Môžete si ich upraviť podľa vlastných potrieb, sú k dispozícii na stiahnutie zdarma.

Vzory podaní

[Oznámenie o konaní zhromaždenia \(1\)](#)

[Oznámenie o konaní zhromaždenia \(2\)](#)

Na stiahnutie

Publikácia [Zhromaždenia, demonštrácie, mítingy: Právny radca zvolávateľa a účastníka verejného zhromaždenia](#) (1999, autori Ján Hrubala, Pavol Žilinčík) - ide o staršiu publikáciu, od jej vydania sa právny stav mierne zmenil, môže byť však stále inšpiráciou.

Súvisiace právne predpisy

[Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, 209/1992 Zb. Európsky dohovor \(článok 11\),](#)
[Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,](#)

[Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, \(Oznámenie č. 120/1976 Zb.\)](#)(článok 21)
[Ústava Slovenskej republiky](#)(článok 28),
[Zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve.](#)

Užitočné odkazy

[Právo pre ľudí: Povedzme to na námestí](#) » krátky film VIA IURIS o účasti občanov v konaniach
[Poučenie a postup pri oznámení verejného zhromaždenia](#) » webová stránka Starého mesta Bratislava

Otázky a odpovede

OTÁZKA: Čo treba urobiť, aby som mohol zorganizovať zhromaždenie?

ODPOVEĎ: Najmenej 5 dní pred termínom plánovaného zhromaždenia (najskôr však 6 mesiacov pred dňom konania) je potrebné podať oznámenie príslušnej obci, kde sa má zhromaždenie uskutočniť. Oznámenie v kratšej lehote úrad môže (a nemusí) prijať. V prípade, že úrad oznámenie neprijme a zhromaždenie sa napriek tomu uskutoční, išlo by o neoznámené zhromaždenie a zvolávateľ by sa dopustil priestupku proti zhromažďovaciemu právu. Oznámenie musí mať predpísané náležitosti a odporúčame ho podať doporučenou poštou alebo osobne počas úradných hodín obecného úradu.

OTÁZKA: Je povinné oznamovať každé zhromaždenie?

ODPOVEĎ: Povinnosť oznámenia sa nevzťahuje na zhromaždenia usporiadané právnickými osobami prístupné len ich členom alebo pracovníkom a menovite pozvaným hosťom, zhromaždenia usporiadané cirkvami alebo náboženskými spoločnosťami v kostole alebo v inej modlitebni, procesie, púte a iné sprievody a zhromaždenia slúžiace na prejavy náboženského vyznania, zhromaždenia konané v obydliach občanov a zhromaždenia menovite pozvaných osôb v uzavretých priestoroch (§ 4 ods. 1 zákona č. 84/1990 Zb.).

OTÁZKA: Aké práva má organizátor zhromaždenia?

ODPOVEĎ: Organizátor, čiže zvolávateľ zhromaždenia, je oprávnený pozývať na účasť na zhromaždení, požiadať obec, aby pozvánku na zhromaždenie vyhlásila miestnymi rozhlasom, požiadať o pomoc obec, štátne orgány a organizácie, požiadať políciu, aby zhromaždeniu poskytla ochranu, a taktiež požadovať preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o zákaze a rozpustení zhromaždenia.

OTÁZKA: Aké povinnosti má organizátor zhromaždenia?

ODPOVEĎ: Organizátor, resp. zvolávateľ zhromaždenia, musí oznámiť konanie zhromaždenia v lehote a spôsobom, ktorý ukladá zákon, poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia, zabezpečiť potrebný počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov, riadiť priebeh zhromaždenia, aby sa podstatne neodchyľovalo od účelu zhromaždenia, dávať záväzné pokyny usporiadateľom,

dbať o pokojný priebeh zhromaždenia a robiť opatrenia, aby sa nenarušovalo a nakoniec zhromaždenie ukončilo.

OTÁZKA: Aké povinnosti majú účastníci zhromaždenia?

ODPOVEĎ: Účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny organizátora, zdržať sa všetkého, čo by narušilo riadny a pokojný priebeh zhromaždenia, pokojne sa rozísť po ukončení zhromaždenia, bez meškania opustiť miesto zhromaždenia, nesmú mať pri sebe strelné zbrane, výbušniny, alebo iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, nesmú mať svoju tvár zakrytú spôsobom znemožňujúcim identifikáciu, ak je proti nim vykonávaný služobný zákrok polície a policajť ich na odkrytie tváre vyzval.

OTÁZKA: Aký postup sa odporúča v prípade, ak zhromaždenie rušia provokatéri alebo násilníci?

ODPOVEĎ: Osoby, ktoré rušia priebeh zhromaždenia neprístojným správaním, treba požiadať o opustenie zhromaždenia, aj za spolupráce s políciou. V prípade, že zhromaždenie ruší početná skupina osôb, treba zasiahnuť už v zárodku „protiakcie“, napríklad upozornením, že využívate zhromažďovacie právo a toto právo nemožno rušiť „protizhromaždením“, ktoré ani nebolo oznámené. Ak to nejde, treba požiadať o pomoc políciu. Treba však zdôrazniť, že prejavy nesúhlasu s priebehom zhromaždenia, vztýčenie protestných plagátov, a pod., pokiaľ tieto prejavy nie sú neprístojné (neslušné, vulgárne...), alebo pokiaľ skandovanie fyzicky neznemožní priebeh zhromaždenia, nemožno považovať za nezákonné rušenie zhromaždenia, ale výkon ústavou garantovaného práva na slobodu prejavu a slobodu zhromažďovania. Každý vzniknutý problém treba posudzovať individuálne, pričom platí, že na zhromaždení máme právo prejavovať svoj názor, ale nemáme právo znemožniť jeho priebeh. V takom prípade môže ísť o neoprávnené vniknutie do zhromaždenia a o priestupok zo strany provokatérov aj tým, že robia na tom istom mieste neoznámené zhromaždenie.

OTÁZKA: Pri pouličnom sprievode účastníci začali poškodzovať verejný aj súkromný majetok pozdĺž ich trasy, medzi nimi aj môj dom. Kde môžem oznámiť uvedenú skutočnosť?

ODPOVEĎ: Porušovanie právnych predpisov môžete oznámiť na ktorejkoľvek polícií alebo na obecnom úrade (magistráte). Rovnako môžete využiť tiesňovú linku polície 158.

OTÁZKA: Kedy možno zhromaždenie zakázať alebo rozpustiť?

ODPOVEĎ: Zakázanie aj rozpustenie zhromaždenia sú možné len z dôvodov výlučne uvedených v zákone. O zákaze zhromaždenia rozhodne obec najneskôr do 3 dní od okamihu, keď dostala platné oznámenie. Ak sa zhromaždenie koná, hoci bolo zakázané, zástupca obce vyzve zvolávateľa, aby zhromaždenie ukončil, ak sa tak nestane, oznámi účastníkom, že zhromaždenie je rozpustené a vyzve ich, aby sa pokojne rozišli. Je potrebné, aby zástupca obce všetkým účastníkom zrozumiteľne oznámil dôvody na rozpustenie a upozornil na následky neuposlúchnutia výzvy. Ak zhromaždenie nebolo zakázané a nebolo ani ohlásené, možnosť rozpustiť ho závisí od toho, či nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz.

OTÁZKA: Môžem zhromaždenie zorganizovať kdekoľvek?

ODPOVEĎ: Nie, organizovanie zhromaždení je zakázané:

- v okruhu 50 m od budov zákonodarného zboru alebo od miest, kde tento zbor rokuje (§ 1 ods. 5 zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacích právach),

- v okruhu 100 metrov od budov ústavného súdu a od miest, kde ústavný súd pojednáva (§ 242 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov).
- na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie,
- na mieste, kde sa v rovnakom čase má konať iné zhromaždenie/podujatie a zvolávatelia sa nedohodli na úprave času konania zhromaždení (ak sa nedá určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zvolávateľov žrebovaním).
- Obec okrem toho môže zakázať zhromaždenie vtedy, ak sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva (tento dôvod zákazu však môže úrad využiť len vtedy, ak sa zhromaždenie môže bez neprímeraných ťažkostí konať aj inde, bez toho, aby by sa tým zmaril účel zhromaždenia).

OTÁZKA: Môže byť spontánne zhromaždenie (nikým nezvolané a neorganizované) kedykoľvek rozpustené?

ODPOVEĎ: Aj spontánne, teda vopred neohlásené zhromaždenie je chránené zhromažďovacím právom. Ani takéto zhromaždenia, ktorými občania spontánne reagujú na závažné udalosti, nemožno rozpustiť bezdôvodne. Dôvody, pre ktoré môžu byť rozpustené, sú rovnaké ako pri neohlásených zhromaždeniach, čiže ak nastali okolnosti odôvodňujúce jeho zákaz.

OTÁZKA: Aké má právomoci polícia a aké obec?

ODPOVEĎ: Obec aj polícia majú právomoci a povinnosti súvisiace so zabezpečením poriadku počas a po konaní zhromaždenia. Obec môže na miesto konania zhromaždenia vyslať svojho zástupcu, ktorému je organizátor povinný umožniť sledovanie priebehu zhromaždenia a vykonanie úkonov nevyhnutných na prípadné rozpustenie zhromaždenia. Obec je povinná oznámiť polícii konanie zhromaždenia a tiež to, že rozhodla o zákaze zhromaždenia, a to bezodkladne po doručení oznámenia o uskutočnení zhromaždenia alebo po vydaní rozhodnutia o zákaze zhromaždenia. Obec môže zvolávateľovi uložiť, aby zhromaždenie konané vo večerných hodinách bolo ukončené tak, aby nedošlo k neprímeranému rušeniu nočného pokoja. Ak sa zhromaždenie koná, hoci bolo zakázané, zástupca obce vyzve organizátora, aby zhromaždenie bez meškania ukončil. Pokiaľ zvolávateľ neurobí účinné opatrenia, aby sa účastníci pokojne rozišli, oznámi zástupca obce účastníkom, že zhromaždenie je rozpustené a vyzve ich, aby sa pokojne rozišli. Za neprítomnosti zástupcu obce môže takýmto spôsobom rozpustiť zhromaždenie aj polícia. Oznámenie musí obsahovať dôvody na rozpustenie a upozornenie na následky neuposlúchnutia tejto výzvy a musí sa urobiť takým spôsobom, aby bolo účastníkom zrozumiteľné a aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť. Ak je obava, že zhromaždenie bude rušené, môže zvolávateľ požiadať obec alebo políciu, aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana.

OTÁZKA: Čo treba robiť, ak obec zhromaždenie neoprávnene zakáže?

ODPOVEĎ: Do 15 dní od doručenia rozhodnutia obce o zákaze zhromaždenia môže zvolávateľ podať žalobu na súde. Pre konanie platia ustanovenia § 402 a nasl. Správneho súdneho poriadku. Žaloba nemá odkladný účinok. Zvolávateľ musí byť pri podávaní žaloby zastúpený advokátom.

OTÁZKA: Ako mám v žalobe proti rozpusteniu zhromaždenia označiť rozhodnutie, ktorým policajt (veliteľ zásahu) rozpustil zhromaždenie, a to iba prostredníctvom ústneho oznámenia účastníkom zhromaždenia? Je to vôbec rozhodnutie v právnom zmysle slova?

ODPOVEĎ: Rozhodnutie policajta je potrebné špecifikovať jednoducho ako konanie XY policajta, ktorým bolo v čase XY rozpustené zhromaždenie v čase a mieste XY.

OTÁZKA: Koho mám žalovať, resp. koho mám označiť ako orgán, ktorý rozhodnutie o rozpustení zhromaždenia vydal? Mám označiť konkrétneho policajta alebo riaditeľstvo policajného zboru?

ODPOVEĎ: Keďže policajt nemá právnu subjektivitu ako zástupca policajného zboru, je potrebné žalovať celý príslušný orgán – za žalovaného by sme označili príslušné krajské riaditeľstvo policajného zboru v XY.

OTÁZKA: Ktorý súd je príslušný na prejednanie žaloby proti rozhodnutiu o rozpustení zhromaždenia?

ODPOVEĎ: Na prejednanie žaloby je príslušný krajský súd podľa sídla žalovaného, t. j. obce (v prípade Bratislavy a Košíc – mestskej časti), ktorá sporné rozhodnutie vydala

OTÁZKA: Aký súdny poplatok sa platí za konanie o žalobe proti rozhodnutiu o rozpustení zhromaždenia, resp. proti priamemu rozpusteniu zhromaždenia?

ODPOVEĎ: Súdny poplatok je vo výške 70 eur (ak žaloba smeruje proti rozhodnutiu obce o zákaze zhromaždenia) alebo 50 eur (v prípade žaloby proti inému zásahu - napr. zásah polície).

OTÁZKA: V prípade neúspechu budem povinný uhradiť protistrane trovy konania a trovy právneho zastúpenia?

ODPOVEĎ: Pri tomto type konania túto obavu netreba mať, pretože zákon hovorí, že orgánu štátnej správy možno priznať trovy konania len výnimočne. Vo väčšine právnych konaní to je tak, že orgány verejnej moci si trovy neuplatňujú.

Praktické príklady prípadov

Zoznam káuz:

- Vyžadovanie „povolenia“ na zhromaždenie je nezákonné
- Konanie zhromaždenia na verejnom priestranstve
- Mesto môže konať len v rámci svojich zákonných kompetencií
- Dôvody na zákaz zhromaždenia musia byť presvedčivé
- Polícia nesmie zhromaždeniu brániť
- Polícia smie zasahovať v len nevyhnutných prípadoch a len v súlade so zákonom
- Zadržiavanie študentky zo zhromaždenia

Vyžadovanie „povolenia“ na zhromaždenie je nezákonné

Združenie „Ži a nechaj žiť“ sa domáhalo ochrany svojho ústavného práva na pokojné zhromažďovanie. Združenie ako organizátor zhromaždenia toto zhromaždenie riadne ohlásilo, avšak správne orgány vyžadovali navyše aj povolenie na zvláštne užívanie cestných komunikácií.

Združenie takéto povolenie nemalo, pretože vychádzalo z ústavného princípu, že zhromaždenia sa nesmú podmieňovať povolením zo strany správnych orgánov. Úrady preto uložili združeniu pokutu. Krajský súd, na ktorý sa združenie obrátilo, potvrdil správnosť postupu správnych orgánov a žalobu združenia zamietol. Až nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 193/03 vyslovil, že rozhodnutím krajského súdu, ktorý dostatočne nepreskúmal zákonnosť a opodstatnenosť obmedzení, bolo porušené právo sťažovateľa pokojne sa zhromažďovať.

„Ústavný súd nemal žiadnu pochybnosť o tom, že vzhľadom na podstatu práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta (pozri aj PL. ÚS 38/95), a okolnosti danej veci je potrebné sťažovateľa bez ohľadu na to, že je právnickou osobou, považovať za subjekt zhromažďovacieho práva v zmysle citovaného čl. 28 ústavy a čl. 11 dohovoru...“

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mohol uskutočniť zvolané zhromaždenie vrátane pouličného sprievodu v súlade s účelom, ktorý sledoval, a až následne bol potrestaný napadnutou pokutou. Táto okolnosť však pre posúdenie, či došlo k zasahovaniu (obmedzeniu) do základného práva sťažovateľa na pokojné zhromaždenie, bola právne bezvýznamná, pretože podľa názoru ústavného súdu za obmedzenie tohto základného práva treba považovať opatrenia orgánov verejnej moci, ktoré sú prijímané nielen pred uskutočnením zhromaždenia alebo v jeho priebehu, ale aj po jeho skončení. Krajský súd teda tým, že svojím rozsudkom „potvrdil“ opodstatnenosť sankcie, ktorou bol sťažovateľ postihnutý príslušným správnym orgánom v priamej súvislosti s uskutočnením zhromaždenia, ktorého bol zvolávateľ, obmedzil právo sťažovateľa na pokojné zhromažďovanie v zmysle citovaných článkov ústavy a dohovoru...“

Ústava pojem „pokojne sa zhromažďovať“ bližšie nedefinuje. Zo zákona o zhromažďovanom práve vyplýva, že výkon tohto práva slúži občanom predovšetkým na využívanie slobody prejavu, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločenských záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk; za zhromaždenie sa považujú aj pouličné sprievody a manifestácie (pozri citovaný § 1 ods. 2 a 3 zákona o zhromažďovanom práve). Právo pokojne sa zhromažďovať podľa čl. 28 ods. 1 ústavy je teda úzko spojené s právom na slobodu prejavu a s právom na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy. Ďalším definičným znakom výkonu tohto základného práva je imperatív, že priebeh zhromaždenia bude „pokojný“. Na základe uvedeného možno konštatovať, že sloboda zhromažďovania a právo prostredníctvom nej vyjadriť názory patrí k prvoradým hodnotám demokratickej spoločnosti. Obdobný obsah tohto práva vyplýva aj z dohovoru a príslušnej judikatúry ESĽP. Aj podľa ESĽP je výkon zhromažďovacieho práva podľa čl. 11 ods. 1 dohovoru osobitným výkonom práva na slobodu prejavu (pozri napr. citovaný rozsudok Ezelin) a v tomto spojení jedným zo základov demokratickej spoločnosti...“

Konanie zhromaždenia na verejnom priestranstve

V septembri 2002 oznámil zvolávateľ zhromaždenia verejné zhromaždenie, tzv. street party. Zhromaždenie sa malo konať na pozemku, ktorý vlastnilo hlavné mesto Bratislava. Miestny úrad upozornil zvolávateľa, že oznámenie bude platne oznámené len vtedy, keď zároveň predloží súhlas vlastníka pozemku. Pozemok, na ktorom sa malo konať verejné zhromaždenie bol neoplotený a bola na ňom neupravená trávnatá plocha, ktorá slúžila na voľný prechod verejnosti.

Zvolávateľ argumentoval, že táto plocha je verejným priestranstvom, keďže jej vlastníkom je mesto a mesto doteraz užívanie tohto pozemku nijako neobmedzilo. Inými slovami, mesto neprejavilo vôľu, aby na pozemok nevstupovali cudzie osoby. Zhromaždenie sa uskutočnilo bez predloženia súhlasu vlastníka, na čo mesto podalo proti zvolávateľovi zhromaždenia oznámenie o spáchaní priestupku proti zhromažďovaciemu právu.

Okresný úrad Bratislava I. konanie o priestupku zastavil a potvrdil, že postup zvolávateľa zhromaždenia bol v súlade so zákonom. Okresný úrad vo svojom rozhodnutí uviedol: *„Nakoľko pozemok mal charakter verejného priestranstva podľa § 18 zák. č. 84/1990 o zhromažďovaní práve, zákon mu umožnil uskutočniť zhromaždenie na tomto mieste aj bez súhlasu vlastníka pozemku, lebo sa konalo na priestranstve pod šírým nebom, prístupnom každému bez obmedzenia, obvinený neporušil povinnosť, ktorá mu vyplývala z § 5 ods. 3 zákona č. 84/1990 o zhromažďovaní práve.“*

Mesto môže konať len v rámci svojich zákonných kompetencií

To, že s názormi prezentovanými účastníkmi zhromaždenia nebude súhlasiť obec alebo jej obyvatelia, kde sa bude zhromaždenie konať, nie je v žiadnom prípade dôvodom na zákaz zhromaždenia alebo jeho rozpustenie. Európsky súd pre ľudské práva výslovne uvádza, že: *„Demonštrácia môže byť nepríjemná alebo môže urážať osoby nesúhlasiace s názormi, ktoré zastávajú demonštranti.“* (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Plattform „Ärzte für das Leben“ c. Rakúsko z 21. júna 1988). Nepripustné je však napríklad vyzývanie na použitie násilia alebo k nenávisti a nepriateľstvu voči iným skupinám obyvateľstva.

Európsky súd pre ľudské práva posudzoval aj možnosť zákazu zhromaždení, ktorých účastníci zastávajú názory smerujúce k autonómii alebo dokonca k odtrhnutiu časti štátneho územia. Išlo konkrétne o zhromaždenia organizované organizáciou Ilinden, ktorej cieľom je *„uznanie macedónskej menšiny v Bulharsku“* a *„zjednotenie všetkých Macedóncov v Bulharsku na regionálnom a kultúrnom základe“* (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Stankov a zjednotená macedónska organizácia Ilinden c. Bulharsko z 2. októbra 2001). Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že *„skutočnosť, že skupina ľudí požaduje autonómiu alebo dokonca požaduje odtrhnutie časti štátneho územia – a teda požaduje zásadné ústavné a teritoriálne zmeny – nemôže automaticky ospravedlniť zákaz ich zhromaždení. Požadovanie územných zmien v prejavoch a na zhromaždeniach automaticky neznamená hrozbu pre územnú celistvosť a národnú bezpečnosť“*.

Súd v tomto rozhodnutí tiež uvádza: *„Podstatou demokracie je jej schopnosť riešiť problémy prostredníctvom otvorenej diskusie. Paušálne (príliš všeobecné) preventívne opatrenia za účelom potlačiť slobodu zhromažďovania a prejavu v iných prípadoch, ako pri podnecovaní násilia alebo odmietaní demokratických princípov – akokoľvek šokujúce a neakceptovateľné sa môžu úradom zdať určité názory alebo použité slová a akokoľvek nelegitímne môžu byť vznesené požiadavky – sú zlou službou demokracii a často ju dokonca ohrozujú... Akýkoľvek izolovaný incident mohol byť adekvátne vybavený prostredníctvom stíhania tých, ktorí zaň boli zodpovední.“*

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd zabezpečuje nielen právo, aby štát neodôvodnene nezasahoval do slobody zhromažďovania, ale zároveň ukladá štátu aj **povinnosť poskytovať zhromažďovaciemu právu ochranu, resp. povinnosť vytvárať podmienky pre výkon tohto práva**. Ide o ochranu zhromaždení pred tzv.

protidemonštráciami, ktoré majú v úmysle prekázať alebo rušiť priebeh zhromaždenia násilným spôsobom. Európsky súd pre ľudské práva túto otázku posudzoval v prípade zhromaždení rakúskej organizácie, ktorá chcela protestovať proti vykonávaniu potratov, pričom sa toto zhromaždenie pokúšali narušiť skupiny ľudí nesúhlasiaci s týmito názormi. Európsky súd v rozhodnutí o tomto prípade uviedol: „*Účastníci demonštrácie musia mať možnosť demonštrovať bez obáv, že budú fyzicky napadnutí ich odporcami; takéto obavy by mohli viesť k odradeniu združení a iných skupín, podporujúcich spoločné názory alebo záujmy, od otvoreného vyjadrovania názorov na silne kontroverzné témy spoločenského života. V demokratickej spoločnosti sa nesmie právo na protidemonštráciu rozšíriť do takej miery, aby bránilo výkonu zhromažďovacieho práva.*“ (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Plattform „Ärzte für das Leben“ c. Rakúsko z 21. júna 1988)

Podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je však prípustné aj usporiadanie protidemonštrácie, pričom právo zúčastniť sa protidemonštrácie neznamená právo zabráňovať alebo blokovať zhromažďovacie právo iných (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Plattform „Ärzte für das Leben“ c. Rakúsko z 21. júna 1988).

Komisia pre ľudské práva rozhodujúca v rámci Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd posudzovala prípad, kedy britská polícia zakázala pochod združenia „Kresťania proti rasizmu a fašizmu“, ktoré chcelo protestovať proti nacionalistickým a rasistickým názorom iných skupín. Komisia pre ľudské práva v tejto súvislosti uviedla, že možnosť narušenia zhromaždenia a vzniku konfliktov vyprovokovaných extrémistami nie je automaticky dôvodom pre obmedzenie zhromažďovacieho práva (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Christians Against Racism and Fascism (CARAF) c. Spojené kráľovstvo zo 16. júla 1980). Príslušný orgán teda nemôže zakázať zhromaždenie len z toho dôvodu, že by mohlo rušiť iné zhromaždenie.

Dôvody na zákaz zhromaždenia musia byť presvedčivé

V novembri 2003 oznámil zvolávateľ na Miestnom úrade Bratislava – Staré Mesto, že na 17. novembra plánuje zorganizovať pochod v centre Bratislavy cez ulice Hlavné námestie – Sedlárska – Michalská a Námestie SNP. Mestská časť Bratislava – Staré Mesto rozhodla o zákaze zhromaždenia aj pochodu.

Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že Magistrát hlavného mesta Bratislavy nesúhlasí so „*zvláštnym užívaním miestnych komunikácií*“ za účelom zhromaždenia a pochodu, „*nakoľko by došlo k obmedzeniu práv ostatných účastníkov cestnej premávky*“. Mestská časť rozhodla o zákaze napriek tomu, že sa zhromaždenie malo konať v sobotu, kedy je premávka menej frekventovaná a navyše väčšina ulíc, kde sa pochod plánoval, bola pešou zónou.

Hneď na druhý deň podal zvolávateľ zhromaždenia opravný prostriedok na súd, aby preskúmal zákonnosť rozhodnutia mestskej časti. Súd o žalobe rozhodol v lehote troch dní a rozhodnutie o zákaze zrušil. V rozsudku uviedol, že mestská časť dostatočne neodôvodnila svoje rozhodnutie: „*Odporca vydal rozhodnutie, v ktorom neuviedol, prečo považoval za splnené podmienky uvedené v § 10 ods. 3 zákona o zhromažďovaní práve a akými úvahami bol pri posudzovaní jednotlivých podmienok vedený, preto považuje súd rozhodnutie odporcu za nedostatočne odôvodnené...*“

Polícia nesmie zhromaždeniu brániť

Organizácia Amnesty International v roku 2005 obci riadne oznámila konanie zhromaždenia pred Veľvyslanectvom Bieloruska v Bratislave na protest proti porušovaniu ľudských práv v Bielorusku. Zhromaždenie nebolo obcou zakázané.

Pred začatím zhromaždenia účastníci zistili, že polícia zahradila vstup do ulice, na ktorej sa nachádza veľvyslanectvo a odmietla ich do ulice vpustiť s odôvodnením, že existuje dôvodná obava z porušovania verejného poriadku.

Najvyšší súd SR rozhodol (rozsudok Najvyššieho súdu SR 1 SŽ 48/04 zo dňa 28. júna 2005), že zásah polície bol nezákonný. Súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že na to, aby konaním zhromaždenia na určitom mieste nebol narušený verejný poriadok, dozerá v prvom rade obecný úrad, ktorý je aj oprávnený zhromaždenie zakázať. Podľa súdu zabezpečenie toho, že sa zhromaždenie neuskutoční pri veľvyslanectve *„je možné dosiahnuť len cez zákaz zhromaždenia (...) Toto však môže jedine obec, do právomoci ktorej bolo zverené oprávnenie zhromaždenie aj zakázať“*. Podľa súdu nie je vylúčené, ak polícia *„pre plnenie vlastných úloh aj z vlastného podnetu monitoruje akékoľvek akcie či zhromaždenia“*. Súd však dodáva, že *„právnymi prostriedkami, ktorými disponuje, (...) však nemôže zasiahnuť do pôsobnosti obce a faktickým zákrokom zamedziť výkon zhromažďovacieho práva“*.

Polícia smie zasahovať v len nevyhnutných prípadoch a len v súlade so zákonom

Dňa 24. februára 2005, počas zhromaždenia pri príležitosti prejavu prezidenta USA na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave, zapálili dvaja českí občania malé americké papierové vlajky a mávali nimi nad hlavou. Chceli tak prejaviť nesúhlas s politikou USA.

Za okamih k nim pristúpili policajti, odviekli ich a prikázali im vyložiť všetky veci z vreciek a batohu. Následne boli políciou predvedení k podaniu vysvetlenia, kde boli jedenásť hodín zadržávaní v uzamknutej miestnosti a ich všetky veci boli zložené na chodbe. Po jedenástich hodinách boli vyzvaní k podaniu vysvetlenia, po ktorom boli vyhostení, a bol im uložený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky na dobu 10 rokov z dôvodu, že porušili verejný poriadok. Následne na to ich policajti vyviezli na hranice Slovenskej a Českej republiky.

Česi proti rozhodnutiu o vyhostení podali odvolanie na Úrad hraničnej a cudzineckej polície. Odvolací orgán podanému odvolaniu vyhovel a rozhodnutia o vyhostení zrušil pre ich nezákonnosť. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že vyhostení Česi neporušili verejný poriadok a postup polície bol preto v rozpore so zákonom. Odvolací orgán zároveň uznal, že nebol dodržaný zákonný postup, keď okamžite po doručení rozhodnutia boli Česi vyvezení za hranice. Policajti zároveň nedali českým občanom možnosť, aby sa sami dostavili na políciu, ale boli v rozpore so zákonom predvedení. Hoci zákon stanovuje povinnosť spísať zápisnicu o podaní vysvetlenia s osobou ihneď po jej predvedení, museli českí občania v rozpore so zákonom na podanie vysvetlenia čakať jedenásť hodín v uzavretej cele.

Zadržiavanie študentky zo zhromaždenia

Porušenia práva na osobnú slobodu a súkromie predstavoval zásah polície v novembri 2001 v Bratislave. Študentka, ktorá na ulici v hluku ľudí sledovala zhromaždenie, ktorým niekoľkí občianski aktivisti protestovali proti negatívnym dopadom ekonomickej globalizácie. Dvaja z nich sa pritom pokúšali vyvesiť transparent na budovu Burzy cenných papierov.

Policajti naložili do áut dvoch aktivistov, pričom vyzvali aj ostatných, ktorí držali plagáty, aby s nimi išli na policajné oddelenie. Keď študentka chcela z miesta odísť policajti ju tiež

vyzval, aby išla s ním na obvodné oddelenie. Na policajnej stanici ju držali v zamrežovanom priestore, kde čakali na podanie vysvetlenia asi tri hodiny. Ešte predtým však policajтка vykonala osobnú prehliadku študentky vyložením všetkých osobných vecí a vyzlečením donaha, a to napriek tomu, že na to polícia nemala súdny príkaz ani konkrétny, zákonom stanovený dôvod. Po podaní vysvetlenia policajný technik zaznamenal výšku, farbu očí a vlasov študentky, výslovnosť písmena „r“ a urobil aj fotografie s jej tvárou a tabuľkou s číslom. Študentka však nebola ani zaistená pre spáchanie priestupku a ani obvinená z trestného činu. Prepustená bola po siedmich hodinách.

Študentka sa obrátila na ústavný súd so sťažnosťou pre porušenie jej práva na osobnú slobodu, pretože ju polícia neoprávnene zadržovala na policajnej stanici, a práva na súkromie vo forme neoprávneného zhromažďovania údajov o jej osobe. Ústavný súd rozhodol o tom, že práva študentky, ktoré namietala, boli porušené a zároveň polícii prikázal zničiť neoprávnene získané osobné údaje týkajúce sa študentky. Ústavný súd v rozhodnutí uviedol: „...zápisnica o podaní vysvetlenia mala byť s navrhovateľkou spísaná ihneď po predvedení, navrhovateľka nemala byť umiestnená do uzamknutej miestnosti a vzhľadom na to, že účelom predvedenia bolo iba podanie vysvetlenia na základe § 17 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, policajti neboli oprávnení na snímanie identifikačných znakov podľa § 20a zákona o Policajnom zbore a navyše aj po vykonaní týchto úkonov ďalej obmedzovať osobnú slobodu navrhovateľky jej umiestnením do uzamknutej miestnosti.“

K osobnej prehliadke študentky ústavný súd konštatoval: „...vzhľadom na konkrétne okolnosti, za akých došlo k výkonu oprávnenia presvedčiť sa, či osoba, nemá pri sebe zbraň, teda že navrhovateľke bolo nariadené vyzliecť sa donaha a potom jej boli skontrolované všetky veci, bolo zasiahnuté do jej nedotknuteľnosti a súkromia. K porušeniu navrhovateľkinho práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy došlo hrubou neprimeranosťou tohto zásahu k okolnostiam prípadu.“